

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

TALLER DE FINANCES I CONSUM RESPONSABLE

3r ESO

CURS 2025-2026

Professora: Sílvia Brisa Valero

Taula de continguts

1. Introducció.....	3
2. Composició i organització del departament.....	4
3. Les competències específiques i els criteris d'avaluació de la matèria.....	4
4. Els sabers bàsics i la seva temporització.....	12
5. Processos i instruments d'avaluació i sistema de qualificació.....	14
6. Estratègies didàctiques i metodològiques.....	15
7. Actuacions generals d'atenció a les necessitats individuals.....	15
8. Concreció d'elements transversals.....	16
9. Activitats complementàries.....	16
10. Pla de seguiment als alumnes que no promocionen.....	17
11. Pla de recuperació de de matèries pendents.....	17
12. Mecanisme de revisió, avaluació i modificació de les programacions didàctiques.....	17

1. Introducció

La present programació està elaborada seguint el decret 42/2025 d'1 d'agost, pel qual s'estableixen l'ordenació i el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears.

La matèria Taller de Finances i Consum Responsable té una triple finalitat.

En primer lloc, formar els alumnes en els conceptes bàsics que són protagonistes en les relacions financeres. La finalitat no és cap altra que oferir un aprenentatge vinculat a la vida real i apropar els estudiants a les eines necessàries per al seu benestar personal i qualitat de vida. D'aquesta manera, estaran en condicions d'abordar la segona finalitat: una educació en valors socials i ètics que els enriqueixi com a persones, perquè siguin persones independents, amb criteri i capaces d'afrontar els reptes que els esperen en el futur identificant les seves fites i els recursos que necessiten per assolir-los. La tercera finalitat, conseqüència de la consecució de les dues anteriors, és fomentar entre les persones patrons de consum i actuacions sostenibles, i evidenciar la importància del respecte intergeneracional, de la fiscalitat (en particular, ressaltant el paper dels impostos), de les nostres pautes de consum i dels principis que impulsen el mercat de treball, sense oblidar-nos de contextualitzar totes aquestes accions en el nostre entorn més pròxim: les Illes Balears.

2. Composició i organització del departament

El departament compta amb una professora funcionària Sílvia Brisa Valero que al present curs escolar impartirà les següents matèries:

- Taller de consum responsable 3r ESO: un grup A/B/C/D/E.
- Formació i Orientació Personal i Professional (4^t d'ESO): un grup A/B/C/D.
- Economia i Emprenedoria (4^t d'ESO): dos grups A/B i C/D.
- Economia (1^r de Batxillerat): un grup A/B.
- Economia i disseny de models de negoci (2ⁿ de Batxillerat): un grup A/B.

El departament d'Economia és un subdepartament dins del departament de Matemàtiques que realitzarà les reunions de departament els dijous de 8:55h a 9:50h.

3. Les competències específiques i els criteris d'avaluació de la matèria

Les **competències específiques** són:

CE 1 Prendre consciència que les relacions econòmiques entre les llars, les empreses i les administracions públiques generen fluxos de renda que responen a les seves necessitats o capacitats de finançament, reconeixent que aquests fluxos poden ser prestats o invertits en el temps, valorant la idoneïtat de realitzar-ne una adequada planificació i estudiant les diverses formes de diners, els seus usos i la seva gestió per part dels intermediaris financers, comprenent que s'ha de realitzar dins d'un marc ètic.

CE 2 Identificar el concepte de tipus d'interès, distingint el seu paper en les lleis de capitalització, duent a terme càlculs que condueixin a establir els resultats d'operacions bàsiques de préstec, inversió i assegurança, coneixent la naturalesa i finalitat dels corrents monetaris que generen.

CE 3 Conèixer el paradigma del consum responsable o conscient, identificant-ne els beneficis personals i valorant les conseqüències que té per a la societat, el medi ambient i les relacions laborals una ciutadania preocupada pels seus actes de compra, sent conscients de la necessitat de prendre decisions racionals i de mostrar comportaments d'acord amb una comprensió adequada dels missatges publicitaris, analitzant la creació de valor afegit de l'activitat productiva i sent crítics amb l'obsolescència programada.

CE 4 Conèixer què és un pressupost personal, planificant-lo i duent-ne a terme una gestió efectiva, identificant i classificant despeses i ingressos, com també plantejant el lloc que l'estalvi hi ha d'ostentar i sent capaç de llegir i entendre els documents que actuen de suport d'ingressos i despeses, com el contracte de treball, la nòmina, les factures i rebuts de compra o préstec, tiquets, els contractes de lloguer, d'assegurança i els fulls de reclamació, valorant, a més, les opcions reservades per capitalitzar els estalvis a través d'actius financers, una vegada analitzades i comparades les seves característiques de risc, rendibilitat i liquiditat, en un entorn d'inversió diversificat.

CE 5 Valorar i relacionar l'impuls de l'esperança de vida, en néixer i als 65 anys, amb l'augment en les taxes d'escolarització i en la cobertura sanitària, comprenent i estudiant els pilars bàsics sobre els quals se sustenta l'Estat del Benestar, determinant la importància de l'estalvi personal, la solidaritat entre generacions com a marc del nostre sistema públic de pensions i reconeixent el paper crucial que juguen els impostos dins el nostre sistema de benestar.

CE 6 Utilitzar el concepte d'economia circular per proposar mesures de consum responsable, estalvi personal i eficiència domèstica, valorant les conseqüències positives sobre l'entorn local, regional i global, sent conscient dels reptes als quals s'enfronta la transició verda quant a noves relacions de treball, lluita contra la pobresa i desigualtat, i les bretxes de gènere, coneixent els drets dels consumidors i dels treballadors dins el marc dels Objectius de Desenvolupament Sostenible i de les actuacions de les polítiques públiques nacionals i internacionals, sense perdre de vista les aportacions de l'administració regional

Criteris d'avaluació:

Els criteris d'avaluació (CA) de cada una de les competències específiques (CE), juntament amb aclariments orientatius per desenvolupar-los.

CE 1 Prendre consciència que les relacions econòmiques entre les llars, les empreses i les administracions públiques generen fluxos de renda que responen a les seves necessitats o capacitats de finançament, reconeixent que aquests fluxos poden ser prestats o invertits en el temps, valorant la idoneïtat de realitzar-ne una adequada planificació i estudiant les diverses formes de diners, els seus usos i la seva gestió per part dels intermediaris financers, comprenent que s'ha de realitzar dins d'un marc ètic.

CA 1.1 Explicar i representar les relacions econòmiques entre llars, empreses i administracions públiques en l'entorn pròxim.

— Explicar els agents econòmics principals i les seves funcions.

— Descriure les relacions econòmiques que s'estableixen entre les llars, les empreses i les administracions públiques en l'entorn pròxim, destacant-ne les característiques principals.	
— Representar gràficament o simbòlicament aquestes connexions, utilitzant esquemes, mapes conceptuals o altres eines visuals que permetin analitzar-ne la dinàmica.	
— Interpretar aquestes relacions econòmiques, identificant-ne les interaccions i les seves implicacions en l'economia local.	
CA 1.2 Descriure els diners i les seves diferents formes, representant els seus usos en la satisfacció de les necessitats personals i valorant el paper del sistema financer com a canal de l'elevat nombre de transaccions econòmiques a nivell global.	
1.	Identificar les diferents formes que poden adoptar els diners, analitzant-ne les característiques i funcions en el context econòmic.
2.	Explicar els usos dels diners en la satisfacció de les necessitats personals, relacionant-los amb situacions de la vida quotidiana.
3.	Representar gràficament o mitjançant esquemes els fluxos econòmics vinculats a l'ús dels diners, destacant-ne la rellevància.
4.	Avaluar el paper del sistema financer, argumentant-ne la importància com a mecanisme que canalitza i facilita un elevat nombre de transaccions econòmiques a escala global.
CA 1.3 Conèixer el procés d'emissió dels diners, distingint diners en efectiu de diners en dipòsits, com també els mitjans més habituals de pagament i els diferents tipus de targetes bancàries.	
1.	Comprendre el procés de creació i emissió dels diners dins d'un sistema econòmic, diferenciant els diners en efectiu dels diners en dipòsits bancaris.
2.	Identificar els mitjans més habituals de pagament i les seves característiques.
3.	Conèixer els diferents tipus de targetes bancàries i entendre les seves funcions i diferències.
CA 1.4 Reflexionar sobre les diverses formes d'utilització dels diners, expressant una actitud positiva cap a l'estalvi, considerant-lo com a mitjà per invertir i aconseguir diferents objectius personals.	
2.	Reflexionar sobre l'ús dels diners de manera responsable i eficaç.
3.	Desenvolupar una actitud positiva cap a l'estalvi com a eina per aconseguir objectius personals.
4.	Comprendre les diferents formes d'invertir els diners i les opcions que existeixen per maximitzar els estalvis.
5.	Identificar els avantatges de l'estalvi a llarg termini i el seu efecte en la consecució de metes personals i financeres.

CE 2 Identificar el concepte de tipus d'interès, distingint el seu paper en les lleis de capitalització, duent a terme càlculs que condueixin a establir els resultats d'operacions bàsiques de préstec, inversió i assegurança, coneixent la naturalesa i finalitat dels corrents monetaris que generen.

CA 2.1 Diferenciar entre els principals productes financers que ofereixen les entitats financeres als

particulars, raonar perquè es paguen o reben interessos i valorar els avantatges i inconvenients per a cadascuna de les alternatives, a més de l'oportunitat d'usar-los amb garantia i responsabilitat.

1. Diferenciar els productes financers més comuns que ofereixen les entitats financeres, com els comptes corrents, els dipòsits a termini, els crèdits i les targetes de crèdit.

2. Comprendre perquè aquests productes impliquen pagament o recepció d'interessos, i com els interessos afecten les finances personals.

3. Analitzar els avantatges i desavantatges de cadascun d'aquests productes per ajudar els alumnes a prendre decisions informades i responsables.

4. Reflexionar sobre l'ús d'aquests productes financers amb responsabilitat, valorant la seguretat i les garanties que ofereixen les entitats financeres.

CA 2.2 Comprendre les causes per les quals s'originen els interessos i com es generen en funció de la llei de capitalització emprada, resolent, mitjançant activitats de taller, problemes reals d'operacions de préstec i inversió, reconeixent els elements implicats.

2. Entendre perquè els bancs i altres entitats financeres paguen o cobren interessos, com a conseqüència de l'oferta i la demanda de diners, el risc, el temps i la inflació.

3. Aplicar la llei de la capitalització (interessos simples i composts) en el càlcul dels interessos generats en una operació financera.

4. Resoldre casos pràctics senzills sobre càlculs dels interessos i la comprensió dels elements implicats en aquestes operacions.

CA 2.3 Descriure la inflació i identificar com afecten els productes d'estalvi i préstec, en un entorn pròxim, i valorar-ne les conseqüències econòmiques i socials.

3. Entendre la inflació i els seus efectes en l'economia i productes d'estalvi i préstec.

4. Identificar els efectes de la inflació sobre productes financers.

5. Valorar les conseqüències econòmiques i socials de la inflació.

6. Proposar estratègies individuals i col·lectives per protegir-se de la inflació.

CA 2.4 Conèixer el concepte de *mutualització*, descrivint mitjançant casos pràctics a l'aula el seu funcionament i utilitat, reconeixent el paper de les entitats asseguradores com a intermediaris financers.

4. Conèixer el concepte de *mutualització*, com també el seu funcionament i aplicació al context de les assegurances.

5. Descriure el procés de la *mutualització* mitjançant casos pràctics.

6. Reconèixer el paper de les entitats asseguradores com a intermediaris entre els assegurats en la gestió dels riscos.

CE 3 Conèixer el paradigma del consum responsable o conscient, identificant els beneficis personals i valorant les conseqüències que té per a la societat, el medi ambient i les relacions laborals una ciutadania preocupada pels seus actes de compra, sent conscients de la

necessitat de prendre decisions racionals i de mostrar comportaments d'acord amb una comprensió adequada dels missatges publicitaris, analitzant la creació de valor afegit de l'activitat productiva i sent crítics amb l'obsolescència programada.

CA 3.1 Valorar positivament el consum responsable o conscient com una eina per tallar el canvi climàtic, la desigualtat social i combatre la precarietat del mercat laboral, promovent actituds socialment responsables en l'entorn pròxim.

5. Valorar el consum responsable com a eina per al canvi social.

6. Promoure actituds responsables i conscients en les seves decisions de consum.

7. Fomentar el compromís amb la comunitat i amb les seves accions individuals.

CA 3.2 Interioritzar la responsabilitat, com a persones individuals, a l'hora de cuidar i millorar l'entorn i la qualitat de vida de la col·lectivitat, com també la responsabilitat dels poders públics de dictar normes perquè l'economia sigui sostenible, solidària i respectuosa amb els drets humans.

6. Comprendre la responsabilitat individual i col·lectiva en la cura de l'entorn i la millora de la qualitat de vida.

7. Reflexionar sobre el paper dels poders públics a l'hora d'establir lleis i normes per garantir una economia sostenible, solidària i respectuosa amb els drets humans.

8. Promoure actituds responsables i solidàries que incideixin positivament en la comunitat.

CA 3.3 Entendre el consum com un acte conscient, premeditat i crític subjecte a la influència de la publicitat, davant el qual hem de valorar l'austeritat com a alternativa al malbaratament, els impactes sobre la pròpia salut i les condicions socials i ecològiques en les quals ha estat elaborat un producte o un servei.

7. Conscienciar-se que el consum pot ser influenciat per elements externs.

8. Avaluar l'impacte social, ecològic i personal del consum.

9. Comprendre la importància de l'austeritat com una opció per evitar el malbaratament, tot contribuint a una societat més responsable i sostenible.

CA 3.4 Gestionar problemes vinculats a l'entorn real proposant solucions sostenibles mitjançant actuacions individuals o col·lectives que es tradueixin en millores per a la societat.

1. Identificar problemes socials, econòmics i ambientals relacionats amb el seu entorn més proper, tot analitzant les causes i els efectes que aquests problemes tenen en la comunitat.

2. Proposar solucions sostenibles.

3. Treballar, tant de manera individual com col·lectiva, en iniciatives que puguin ser aplicades a l'entorn local o global per millorar les condicions socials i ambientals.

CE 4 Conèixer què és un pressupost personal, planificant-lo i duent-ne a terme una gestió efectiva, identificant i classificant despeses i ingressos, com també plantejant el lloc que l'estalvi hi ha d'ostentar i sent capaç de llegir i entendre els documents que actuen de suport

d'ingressos i despeses, com el contracte de treball, la nòmina, les factures i rebuts de compra o préstec, tiquets, els contractes de lloguer, d'assegurança i els fulls de reclamació, valorant, a més, les opcions reservades per capitalitzar els estalvis a través d'actius financers, una vegada analitzades i comparades les seves característiques de risc, rendibilitat i liquiditat, en un entorn d'inversió diversificat.

CA 4.1 Elaborar i utilitzar el pressupost personal com a instrument per millorar les finances personals, utilitzant plantilles o aplicacions per calcular, en situacions quotidianes, els diferents tipus d'ingressos i despeses i la seva evolució, identificant aquelles despeses més elevades o no necessàries, determinant la necessitat d'incrementar els ingressos, avaluant la capacitat d'endeutament i establint un pla d'estalvi davant possibles situacions imprevistes.

2. Aplicar els conceptes bàsics de finances personals a la seva vida quotidiana, creant un pressupost personal.

3. Identificar les seves necessitats financeres, com també les despeses supèrflues.

4. Elaborar un pressupost personal fictici utilitzant una plantilla (full de càlcul) o aplicació, incloent categories detallades d'ingressos i despeses.

5. Conscienciar-se sobre el control de deutes, evitant el sobreendeutament.

6. Establir un pla d'estalvi responsable davant possibles imprevists.

CA 4.2 Preparar els documents relacionats amb una operació simulada de compravenda, com ara factures, albarans i rebuts.

1. Preparar els documents administratius necessaris en una operació comercial simulada de compravenda.

2. Entendre la importància dels documents comercials com a instruments de control i registre.

CA 4.3 Diferenciar i seleccionar entre diferents productes financers, oferts per entitats financeres de l'entorn pròxim, aquells que millor s'adaptin a diferents finalitats d'estalvi, coneixent la relació entre rendibilitat i risc i les condicions de liquiditat pactades.

2. Identificar els principals productes financers d'estalvi.

3. Comprendre les característiques dels productes financers d'estalvi.

4. Avaluar-ne la rendibilitat, el risc associat i les condicions de liquiditat.

5. Seleccionar el producte més adequat segons les necessitats personals i objectius d'estalvi.

CA 4.4 Resoldre, a manera de reptes plantejats, situacions relacionades amb un contracte de treball i una nòmina, i investigar i seleccionar aquella informació que considera rellevant per resoldre de manera argumentada els reptes plantejats, de manera individual o en col·lectivitat.

Comprendre els elements bàsics d'un contracte de treball.

Interpretar una nòmina.

Seleccionar informació útil per comprendre millor els drets laborals i les obligacions contractuals.

CE 5 Valorar i relacionar l'impuls de l'esperança de vida, en néixer i als 65 anys, amb

l'augment en les taxes d'escolarització i en la cobertura sanitària, comprenent i estudiant els pilars bàsics sobre els quals se sustenta l'Estat del Benestar, determinant la importància de l'estalvi personal, la solidaritat entre generacions com a marc del nostre sistema públic de pensions i reconeixent el paper crucial que juguen els impostos dins el nostre sistema de benestar.

CA 5.1 Comprendre el concepte d'esperança de vida i analitzar la seva relació amb les polítiques bàsiques de l'estat del benestar, com l'educació i sanitat públiques.

4. Comprendre el significat i càlcul del concepte d'esperança de vida.

5. Analitzar la influència de factors com l'educació i la sanitat públiques en la qualitat de vida i la longevitat de les persones.

6. Utilitzar estadístiques actuals per entendre les variacions d'esperança de vida segons el context social, econòmic i geogràfic.

7. Reflexionar sobre la importància de les polítiques públiques i el seu paper en la millora del benestar col·lectiu.

CA 5.2 Prendre consciència sobre la importància de l'estalvi per afrontar els diferents períodes que es donen en el cicle financer individual, al llarg de la vida.

1. Identificar els diferents períodes o etapes de la vida (inici laboral, consolidació professional, jubilació) i els desafiaments financers associats.

2. Reflexionar sobre la necessitat de planificar finances per afrontar moments d'incertesa o grans despeses.

3. Desenvolupar habilitats per establir i seguir un pla d'estalvi adequat a diferents situacions vitals.

4. Comprendre la importància de l'estalvi per a l'assoliment d'objectius a curt, mitjà i llarg termini.

CA 5.3 Reconèixer la importància del sistema públic de pensions, descrivint el seu funcionament bàsic i valorant la solidaritat entre generacions, sabent calcular, emprant tècniques de taller i a partir de supòsits simplificats, la pensió de jubilació.

2. Reconèixer el paper del sistema públic de pensions en l'estat del benestar i el seu funcionament com a mecanisme de protecció social.

3. Reflexionar sobre la contribució de les persones actives per garantir la seguretat econòmica dels jubilats.

4. Calcular amb exemples simplificats, el valor d'una pensió de jubilació a partir de les bases reguladores i els anys cotitzats.

5. Entendre els desafiaments actuals del sistema públic de pensions i valorar-ne la importància com a pilar fonamental de cohesió social.

CA 5.4 Reconèixer la importància dels impostos; distingir els impostos bàsics i dur a terme càlculs quotidians d'IRPF i IVA.

3. Reconèixer la funció dels impostos com a font de finançament dels serveis públics i eines de redistribució econòmica.

4. Diferenciar els impostos entre directes i indirectes.
5. Resoldre problemes vinculats al càlcul de l'IRPF i l'IVA en situacions quotidianes.
6. Reflexionar sobre la importància de complir amb les obligacions fiscals per al funcionament de la societat.

CE 6 Utilitzar el concepte d'economia circular per proposar mesures de consum responsable, estalvi personal i eficiència domèstica, valorant les conseqüències positives sobre l'entorn local, regional i global, sent conscient dels reptes als quals s'enfronta la transició verda quant a noves relacions de treball, lluita contra la pobresa i desigualtat, i bretxes de gènere, coneixent els drets dels consumidors i dels treballadors dins del marc dels Objectius de Desenvolupament Sostenible i de les actuacions de les polítiques públiques nacionals i internacionals, sense perdre de vista les aportacions de l'administració regional.

CA 6.1 Conèixer el concepte d'economia circular, valorant els impactes ambientals (petjades de carboni, hídrica i energètica) de totes les etapes del cicle de vida del producte, sent conscient de la importància d'evolucionar cap a aquest sistema.

4. Definir el concepte d'economia circular i descriure'n les característiques principals.
5. Comprendre la reducció de l'impacte ambiental mitjançant la reutilització, reciclatge i reparació, a través de l'economia circular.
6. Reconèixer la contribució de les activitats humanes a la petjada de carboni, hídrica i energètica.
7. Valorar l'optimització de les etapes del cicle de vida d'un producte per a la reducció dels residus i els consums innecessaris.
8. Fomentar actituds responsables cap a un model de consum i producció més sostenible.

CA 6.2 Valorar la necessitat d'una transició energètica, identificant-ne els principals reptes, tant a l'entorn pròxim com a nivell internacional, reconeixent les repercussions globals dels actes individuals.

5. Comprendre què és la transició energètica, perquè és necessària i quins canvis implica a nivell global i local.
6. Identificar els reptes que dificulten el canvi cap a un model energètic sostenible.
7. Reconèixer la influència dels hàbits personals i les polítiques energètiques en el canvi climàtic i en l'equitat social a nivell mundial.
8. Comparar els costos i beneficis de diferents fonts d'energia en el context de les Illes Balears.
9. Promoure actituds responsables i energèticament sostenibles.

CA 6.3 Estudiar els drets dels consumidors i dels treballadors, analitzant les diferents institucions que s'encarreguen de la seva defensa a la nostra comunitat autònoma, coneixent la relació causal consum-treball a fi d'avançar cap a models sostenibles que eliminin les bretxes salarials.

1. Identificar els drets fonamentals que protegeixen els consumidors i treballadors en situacions

quotidianes.
2. Reconèixer les entitats que vetllen pels drets dels consumidors i treballadors a les Illes Balears.
3. Relacionar les condicions de treball amb les decisions de consum, tot identificant com els hàbits de consum poden influir en les bretxes salarials.
4. Reflexionar sobre pràctiques que fomentin la igualtat salarial i la responsabilitat social en l'àmbit empresarial.
CA 6.4 Comprendre els Objectius de Desenvolupament Sostenible i valorar-ne la importància en el futur desenvolupament de l'economia i la societat, analitzant les actuacions que s'estan duent a terme a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a la seva consecució i compliment.
2. Conèixer els 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030 i comprendre la rellevància que tenen.
3. Valorar iniciatives i projectes a les Illes Balears que promoguin el compliment dels ODS.
4. Reflexionar sobre la contribució dels ODS a una economia i societat més justes, equitatives i sostenibles.
5. Actuar de manera compromesa en l'assoliment dels ODS en l'entorn local i global.
6. Desenvolupar propostes d'accions alineades amb els ODS que tinguin un impacte positiu a l'entorn escolar o local.

4. Els sabers bàsics i la seva temporització

Es concreten a continuació els sabers bàsics organitzats en blocs.

TALLER DE FINANCES	
3.	Economia. Cost d'oportunitat. La necessitat de triar.
4.	El bescanvi i l'origen dels diners. Les primeres monedes i bitllets. Els primers bancs.
5.	Funcions dels diners. Tipus de diners.
6.	Finances personals. Procedència dels ingressos i principals despeses. Pla d'estalvi: objectius financers. Pressupost personal.
7.	El sistema financer: la funció d'intermediació entre els estalviadors i aquells que cerquen finançament.
8.	La importància de l'estalvi. Fons d'emergència. La relació entre estalvi i inversió.
9.	La inflació: conseqüències en les finances.
10.	La inversió i les seves característiques: la rendibilitat, el risc i el termini.
11.	El cicle de l'estalvi: capitalització simple i capitalització composta. Penalització per recuperar els diners abans del termini establert.
12.	Principals productes bancaris operatius. Compte a la vista i targetes bancàries, de dèbit i de crèdit. L'IBAN.
13.	Principals productes bancaris d'estalvi: compte remunerada i dipòsit a termini.

CONSUM RESPONSABLE	
1.	Consum responsable. Beneficis individuals i socials. Perjudicis mediambientals i socials. La presa racional de decisions. Gestió eficient dels nostres diners.
2.	La influència de la publicitat i dels continguts de les xarxes socials en els hàbits de consum. Les compres per impuls. Consumisme vs felicitat. L'economia conductual. La cultura d'usar i llençar. L'obsolescència programada.
3.	Principals productes d'inversió: fons d'inversió, renda fixa i accions. Risc i diversificació. Rendibilitat i liquiditat.
4.	L'endeutament responsable. Préstec personal i préstec hipotecari. Les targetes giratòries d'interessos.
5.	L'assegurança: principals assegurances personals.
6.	Iniciatives públiques a les Illes Balears per promoure un consum responsable.
7.	Drets i obligacions dels consumidors. Tràmits quotidians: contracte de subministrament elèctric, contracte d'un préstec personal, contracte de treball, la meua nòmina, principals factures i rebuts, contracte d'una assegurança.
8.	La banca ètica. Finances ètiques.

SOSTENIBILITAT	
2.	L'esperança de vida i l'estalvi. Necessitats financeres al llarg de la vida. El sistema públic de pensions i la solidaritat intergeneracional.
3.	Els impostos i la seva finalitat.
4.	Consum i sostenibilitat: cap a una economia circular. La relació entre tecnologia i sostenibilitat. Eficiència domèstica (alimentació, energia, climatització...). Transició energètica. Drets del consumidor. Defensa del consumidor a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.
5.	Treball i sostenibilitat: cap a una economia justa. Noves relacions de treball. Drets dels treballadors. Igualtat i bretxa salarial.
6.	Polítiques públiques i objectius de desenvolupament sostenible. Reptes i fites de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en aquesta matèria.

Temporització:

Per dur a terme aquesta programació disposem de 2 sessions setmanals.

Les unitats de programació que es desenvoluparan al present curs escolar són:

Primera avaluació

1. Taller de finances.

Segona avaluació

2. Consum responsable.

Tercera avaluació

3. Sostenibilitat

5. Processos i instruments d'avaluació i sistema de qualificació.

La nota final del trimestre es calcularà tenint en compte els següents instruments d'avaluació: la puntualitat i l'assistència a classe, les activitats i els treballs (orals i escrits) proposats a classe i a casa, el quadern de treball, proves objectives que consideri la professora, fitxes de treball, l'actitud envers l'assignatura i el comportament de l'alumne/a.

- La nota final de l'avaluació es ponderarà de la següent forma:

* Nota dels treballs, activitats proposades i proves objectives: **90 %**

* Actitud, assistència, participació i intervencions a classe: **10 %**

A més, a l'hora d'avaluar a l'alumnat es tindran en compte les faltes d'ortografia i la presentació. En tots els treballs, les activitats i les proves que lliuren els alumnes, serà fonamental l'ús d'una correcta expressió oral i/o escrita, escriure sense cometre faltes i una presentació adient de les feines i els treballs.

Es podrà **reduir fins a un 10%** de la qualificació d'una feina, treball o activitat per faltes d'ortografia (es permeten com a màxim 10 faltes), presentació, redacció, expressió, o l'ús de la terminologia no apropiada.

A més a més, es podrà **descomptar 1 punt per dia de retard** en el lliurament de treballs, feines i altres activitats.

La nota de l'avaluació serà el resultat de calcular els percentatges esmentats anteriorment. Per aprovar l'avaluació el resultat anterior haurà de ser com a mínim un 5.

La qualificació ordinària de la assignatura s'obtindrà calculant la mitjana aritmètica de les notes de cadascuna de les avaluacions. La nota mínima per a superar la matèria és d'un cinc.

Recuperacions:

Els alumnes amb una qualificació al final del trimestre inferior a 5, realitzaran una recuperació després de cada avaluació, que consistirà en lliurar els treballs i les activitats no presentades i/o repetir els treballs, les proves objectives i les activitats amb una qualificació inferior a 5.

6. Estratègies didàctiques i metodològiques

El model metodològic introduirà l'ús de metodologies actives i participatives així com l'aprenentatge basat en projectes, l'aprenentatge cooperatiu, de manera que es potenciï la motivació de l'alumnat fent-lo partícip del seu aprenentatge. Així mateix, s'exigeix a l'alumnat implicació, de manera que la professora es convertisca en un guia de l'aprenentatge que siga capaç d'explicar conceptes, resoldre dubtes, mostrar recursos, etc. buscant sempre fomentar l'autonomia de l'alumnat perquè siga capaç de funcionar eficaçment en el seu entorn.

La matèria necessita una distribució i/o organització d'aula especial, per una banda farem servir l'aula de referencia on és necessari que les taules i cadires ofereixin la possibilitat de separar-les, agrupar-les i organitzar-les per grups per a realitzar treballs, activitats en equips d'un nombre variable d'alumnes, i per a activitats de simulació o debats. Per una altra banda, també farem servir en classes puntuals l'aula d'informàtica per a realitzar activitats en les quals es imprescindible l'ús d'ordinadors i internet.

Entre els recursos materials que necessitem per al desenvolupament de la classe destaquem: guix, pissarra, pissarra digital, premsa, revistes especialitzades, fitxes de treball i altre tipus de material elaborat per la professora, etc.

7. Actuacions generals d'atenció a les necessitats individuals

Cal donar respostes a les diferències individuals, en els estils d'aprenentatge, motivacions, interessos i dificultats de l'alumnat. Algunes de les mesures d'atenció a la diversitat aplicables les podem resumir en les següents :

- Distingir els continguts prioritaris dels continguts complementaris o d'ampliació.
- Adaptacions de les activitats a realitzar per l'alumnat: es plantejaran activitats de reforç i repàs per a l'alumnat que precisi una ajuda addicional per a la comprensió i superació de l'assignatura.
- Ús de materials didàctics alternatius.
- Canvis en la metodologia.

Per a l'alumnat que necessiti algun tipus de reforç, per tal de poder assolir els objectius i superar els criteris d'avaluació, hi ha proposades un seguit d'activitats que poden realitzar i lliurar a la professora.

Per a l'alumnat més avançat o d'altres capacitats intel·lectuals també hi ha plantejades un conjunt d'activitats de lliure elecció que poden realitzar i lliurar a la professora.

8. Concreció d'elements transversals

Els elements transversal que tractarem durant el curs són:

- Comprensió lectora: es fomentarà la lectura de textos a cada unitat de programació. La comprensió lectora es treballa de manera constant a les classes mitjançant l'anàlisi de textos, documents i enunciats d'activitats que l'alumnat ha d'interpretar per poder extreure la informació rellevant i aplicar-la correctament.
- Expressió oral i escrita: es treballarà l'expressió oral i escrita com a eina fonamental per comunicar idees de manera clara, coherent i argumentada. L'alumnat desenvoluparà la seva capacitat d'expressar-se oralment on haurà de defensar punts de vista amb criteri i rigor. Paral·lelament, es fomentarà l'expressió escrita, entre altres, a través de la redacció de diversos textos i de respostes argumentades a qüestions relacionades amb la matèria, tot promovent l'ús d'un llenguatge adequat a la matèria.
- Comunicació audiovisual: es potenciarà l'ús de recursos audiovisuals com a suport per a la comprensió i anàlisi de conceptes estudiats. Es treballarà amb vídeos, presentacions multimèdia, etc. per reforçar els continguts i afavorir l'aprenentatge visual i crític.
- Tecnologies de la informació i la comunicació: es farà ús de la plataforma *Google Classroom* com a eina de comunicació i intercanvi d'informació entre el professorat i l'alumnat. Mitjançant aquest entorn virtual, es compartiran materials audiovisuals, es proposaran activitats, es resoldran dubtes i es fomentarà la participació activa de l'alumnat fora de l'aula.
- Esperit emprenedor: s'afavorirà l'adquisició de coneixements i competències per al desenvolupament d'iniciatives emprenedores (creativitat, autonomia, iniciativa, treball en equip, autoconfiança i el sentit crític) promovent el respecte a les figures d'empresari i emprenedor i a l'ètica empresarial. Al temps es fomentarà la cultura emprenedora.
- Educació emocional i en valors: l'estudi de la matèria permet aprofundir en la comprensió de l'entorn proper i del context global en què vivim. A través de l'anàlisi de temes socials i econòmics, es fomentaran valors com la cooperació, la convivència i el respecte. Així mateix, es promourà que l'alumnat expressi les seves opinions de manera raonada i respectuosa, especialment en debats i activitats col·laboratives, valorant la diversitat de punts de vista.

9. Activitats complementàries

Al present curs escolar el departament d'Economia no té previst la realització d'activitats complementàries.

No obstant això, s'estudiarà la possibilitat de dur a terme alguna activitat d'interès per l'alumnat que pugui organitzar alguna institució com la UIB, algun ajuntament de l'illa d'Eivissa, el Consell Insular, etc.

10. Pla de seguiment als alumnes que no promocionen

Pel que fa a l'alumnat que no promociona i torna a cursar la matèria del departament, la professora vetllarà per detectar i atendre qualsevol necessitat específica que pugui sorgir. Se'ls proporcionarà material de reforç adequat amb l'objectiu d'afavorir-ne el progrés acadèmic.

Si es considera necessari fer alguna adaptació individualitzada, es coordinarà l'actuació amb el Departament d'Orientació per tal d'ajustar les activitats i continguts a les necessitats educatives concretes de l'alumne/a.

11. Pla de recuperació de de matèries pendents

A l'alumnat d'ESO que tingui pendent «El taller de consum responsable» se li oferirà un dossier per recuperar la matèria.

12. Mecanisme de revisió, avaluació i modificació de les programacions didàctiques

Al llarg del curs, la planificació inicial pot experimentar ajustos en funció del desenvolupament real de les classes i les necessitats detectades. Aquestes revisions serveixen de referència per introduir millores en la programació.

Igualment, els instruments d'avaluació són objecte de revisió contínua, i poden ser modificats si es considera que no s'adeqüen als objectius d'aprenentatge o a les característiques de l'alumnat.